

Lydsk, det er Lydsk, der har ødelagt den. Det er i Fortiden de tydskke Tyrster, tydskke Hof, tydskke Foranstaltninger; det er i Nutiden Fortidens tydskke Efterlæt i Forbindelse med den tydskke Underviisning, som man har skaffet os paa Halsen. Alt det har gjort, at vi ikke have den Aand, som udmærkede vore Forsædre. Man putter os ned, man holder os saa fast i denne tydskke Sprog, saa at der voxer os Finner ud, medens vore Forsædre havde Vinger.

Formanden: Jeg maa bringe i Erindring, at Forespørgselen ikke gaaer ud paa, hvorledes Underviisningsplanen i det Hele skal indrettes, men paa, hvorvidt Kirke- og Underviisningsministeren agter at fremme Underviisningen i oldnordisk Sprog og Literatur, navnlig ved en Indskrænkning af den tydskke Underviisning; men deraf kan ikke følge, at man kan benytte denne Sag til almindelige kulturhistoriske Betragtninger, til Betragtninger over, hvorledes Underviisningsplanen i Almindelighed burde indrettes, eller om andre Sprog end de allerede indførte skulle gjøres til Hovedgjenstand ved Underviisningen. Jeg skal derfor anmode om, at Discussionen maatte indskrænke sig til Forespørgselsens Gjenstand; skulle andre Forhold diskuteres, maa der indbringes en Sag, der kan give Anledning dertil.

Fallesen: Jeg skal rette mig efter den meget ærede Formands Opfordring. Jeg vil tillige bede Thinget om Tilgivelse, fordi jeg har ladet mig saa stærkt henrive af dette Æmne. Men den bekjendte Beskjendtgjørelse af 1850 gjorde i sin Tid et stærkt Indtryk paa mig; jeg læste den i Slesvig kort før Slaget ved Isted, og jeg betragtede den dengang næsten som en Forhaanelse mod Folket (Hør!); det er saaledes gammel tilbageholdt Bredde, som har ført mig saavidt.

Jeg vender tilbage til Forespørgselen. Min ærede Ven fra Bornholm sagde: tag Underviisningstimerne fra Lydsk og giv dem til Oldnordisk; og jeg siger derimod: sørg for, at Folk frivillig kunne lære Oldnordisk, men giv den Tid, som det tydskke Sprog tager i Underviisningen, til det franskke eller engelske — det engelske vilde dog ikke være saa heldig, fordi

det engelske Folk tilbeels har samme Mangler og samme Egenstaber som det danskke, men jeg tør dog ikke have nogen afgjort Mening derom — men kort sagt, lad os blot ikke opdrage Ungdommen paa Lydsk. Jeg mener altsaa, at det ikke vilde være heldigt uden videre at tage de tydskke Timer og give dem til Oldnordisk; den Tid, der nu kan skjenkes til fremmed Sprog, gaaer det ikke an at formindste; saa vilde Ungdommen slet ikke lære noget fremmed Sprog; man maa nemlig ikke troe, at man nu kan fransk, naar man forlader de lærde Skoler, og slet ingen fremmede Sprog at kunne vil dog være meget uheldigt.

Minestad: Det er virkelig forbundet med Vansteligheeder at udbede sig Thingets Opmærksomhed efter saa fortrinlige Foredrag, som vi nu have hørt. Jeg kan ikke gaae saa vidt som de ærede Herrer og i saa kort Tid bevæge mig i saa mange fremmede Lande og saa mange forskellige Forhold. Jeg skal derfor blot søge at reducere Spørgsmaalet til, hvad jeg synes, at der foreligger. Er der Noget, som afgjort skal ud af den nuværende Underviisningsplan, og er der Noget, som savnes i den, og som afgjort bør ind? Og er dette Noget, der skal optages foruden det, der er? Eller er der Noget, som skal ud for at gjøre Plads for det Nye? Det er nu langt fra min Hensigt at tale til den nuværende Skoleplans Priis; jeg skal ikke inblade mig videre paa dette Spørgsmaal, men blot yttre den Formening, at den Strid, der er begyndt — og det glæder mig, at den er begyndt, jeg har ventet i mange Aar paa den og har i mange Aar talt med Mange om den — at denne Strid vil falde ud imod den nuværende Underviisningsplan, som man med stor Uret har kaldt latinisk, thi den er virkelig alt Andet end latinisk, den er snarere preussisk og i alt Fald tydsk fra Top til Taa. Om den er passende for de Lydskke, veed jeg ikke, men at den ikke passer for os Danskke, veed jeg, det har jeg af Erfaring. Vi have lidt af en usalig Mangel paa Bestemthed. Paa den ene Side turde vi ikke bryde med Fortiden og kaste det Gamle overbord, og dog vilde vi kaste overbord. Paa den anden Side turde vi ikke indføre det Nye i dets Heelhed, og dog vilde vi indføre noget